

HRVATSKI KNJIŽEVNICI U KIJEVU – TIN UJEVIĆ

(Zbornik radova i pjesama Petih kijeviskih književnih susreta, Općina Kijevo i Pučko otvoreno učilište „Invictus”, Zagreb, Kijevo, 2006.)

Zbornikom radova i pjesama Petih kijeviskih književnih susreta posvećenih Tinu Ujeviću obilježen je i prvi jubilej – peta obljetnica okupljanja znanstvenika i pjesnika na književnim susretima koji se, zahvaljujući ponajviše zalaganju i maru Stipana Matoša, Zagrepčanina rođena u Kijevu, održavaju uzastopce svake godine počevši od ljeta 2001. Zbornik, čiji su nakladnici Općina Kijevo i Pučko otvoreno učilište „Invictus” iz Zagreba, odražava koncepciju književnih susreta. Čine ga, naime, dva dijela. U prvome dijelu, urednikom kojega je Vlado Pandžić, radovi su međunarodnoga stručnog i znanstvenog skupa o Tinu Ujeviću, održanoga koncem srpnja 2006., a u drugome dijelu, urednik Miroslav Mićanović, izabrane pjesme desetak suvremenih hrvatskih pjesnika, koji u pjesničkoj večeri književnih susreta interpretiraju svoje pjesme.

Prvi dio Zbornika počinje preglednim znanstvenim člankom Vlade Pandžića *Kronološki pregled života i književnoga rada Tina Ujevića* u kojem autor osim iscrpnoga prikaza umjetnikova života i djela donosi i prilog razrješenju dvojbe oko Tinove rodne kuće – autograf pisma što ga je Ujević uputio književniku i kritičaru Stanislavu Šimiću.

Radovi koji slijede predstavljaju vrijedne priloge proučavanju do sada manje poznatih vidova stvaralaštva i recepcije Tina Ujevića ili nove pogleda na njegovo pjesništvo. Tako **Cvjetko Milanja**, usredotočen na drugu pjesničku fazu Tina Ujevića, raščlanjuje njegovu novosymbolističku poetiku na primjeru zbirke *Lelek sebra*. Prikazujući razmišljanja Tina Ujevića o jeziku u njegovu eseju *Pabirci o jezičnoj psihologiji*, nastalom kao komentar knjige Friedricha Kainza *Psihologija jezika* (1951. – 1956.), **Ivo Pranjković** podastire nove dokaze tvrdnji da je Ujeviću „pjesništvo bilo trajna i duboka opsesija, da je vrlo intenzivno i u intelektualnom smislu izrazito zahtjevno razmišljao o njemu” i o materijalu – jeziku kojim se pjesnik služi.

Ideološkim značenjima ranih uradaka Tina Ujevića – pjesama, te političkih i književno-kritičkih članaka, koje je objavljivao u šibenskome listu *Naprednjak* uoči Prvoga svjetskog rata, bavi se Ivan Bošković. Nakon podrobnoga prikaza i pomne raščlambe zaključuje kako se ti članci „uklapaju u maticu tekstova s pragmatičnom, dakle političkom funkcijom, koji Ujevića legitimiraju kao posvećenika vidovdanskoj ideji i 'unitarskom' jugoslavenstvu”.

O recepciji Tina Ujevića u Slovenaca piše **Jože Lipnik**, koji upoznaje čitatelje s prijevodima Ujevićeva stvaralaštva na slovenski jezik, razmatra teškoće u prevođenju na primjeru pjesme *Žedan kamen na studentu*, dok na temelju uvida u školske programske sadržaje ustvrđuje kako recepcija Ujevićeva književnog djela „u suvremenim slovenskim školama gotovo da i nije prisutna”. Fakultetski program u Ljubljani predviđa samo jedan sat posvećen Ujeviću što je, drži Lipnik, „iznimno skromno i neprikladno kad je riječ o tome izvrsnom hrvatskom pjesniku”. **Jadranka Nemeth-Jajić** pak istražuje kakve odjeke ima život i stvaralaštvo Tina Ujevića u hrvatskih pjesnika srednjega i mlađeg naraštaja.

Nekoliko radova donosi zanimljive i vrijedne priloge interpretaciji Ujevićeva stvaralaštva. Tako **Dean Slavić** interpretira pjesmu *Fisharmonika* „tumačeći skupine simbola vezane za verbalni i glazbeni izraz, animalni svijet, vegetaciju, put i teologiju”. Također ju smješta i u kontekst pjesničke zbirke (*Žedan kamen na studentu*) i u kontekst Ujevićeva opusa. **Mladen Vuković** aktualizira nedovoljno zapaženu Ujevićevu pjesmu u prozi *Hygieja*, te navodi razloge zbog kojih bi ona mogla i trebala postati svojevrsnom himnom ekološkog pokreta, ekološkom molitvom zaštićenim krajovcima Dalmatinske zagore.

Komparativnu analizu odražavanja rodnoga zavičaja na stvaralaštvo Tina Ujevića i Petra Gudelja provode **Josip Miletić** i **Tea-Tereza Vidović**. Pri tom posebnu pozornost posvećuju elementima usmene književnosti, baštine i predaje, te motivima Dalmatinske zagore i Sredozemlja, pokazujući čvrstu povezanost stvaralaštva obojice pjesnika s rodnim krajem.

Motivom boheme i samotništva zaokupljeni su radovi *Tin poslije Tina Ante Nadomira Tadića-Šutre* i *Aporije Ujevićeva Ispita savjesti Draga-na Gligore*, dok **Dražen Pavlić** u članku *Tako je govorio Tin Ujević* ističe utjecaj Friedricha Nietzschea na Ujevićevo pjesničko i prozno stvaralaštvo.

Riječ je, prema tome, o raznovrsnom i raznolikom zborniku u kojem će poticaje i zanimljivo štivo zasigurno naći proučavatelji i štovatelji Ujevićeva stvaralaštva.

Jadranka Nemeth-Jajić